

1961. "Σταυροί" φύλα 200.8 (Νοε 1961)

Φίλε μου κύριε Δ.

Ολη κι όλη ή άπορία σου χώρεσε σε μία μικρή σελίδα τετραδίου. «Τί γνώμη έχετε για τον Καζαντζάκη;» Λοιπόν, είσαι αρκετά τολμηρός στις άπορίες σου. Φαίνεται δεν λογαριάζεις πόσες σελίδες πρέπει να πυκνοτυπωθούν για να χωρέσουν μία κάποια άπάντηση σ' αυτό τό έρώτημα. Για να πούν μία «γνώμη». Σήμερα γράφονται τόμοι όλόκληροι για να έξερευνηθούν τή δύσβατη περιοχή που λέγεται Καζαντζάκης. Ο άνθρωπος αυτός είναι όλόκληρος ένα πρόβλημα, ένα πρόβλημα —μεγάλο και δύσκολο. Χρειάζεται λοιπόν τόλμη αρκετή για να σοο πω κι εγώ γι αυτό τό πρόβλημα μία άποψη, και μάλιστα — όπως εσύ τό ζητάς — τήν άποψη τοϋ ανθρώπου που βάζει σα γνώμονα αλήθειας τή μεταφυσική πραγματικότητα.

Βλέπεις, τό κονταροχτύπημα γύρω απ' τό άπίθανο αυτό παιδί τής Κρήτης δεν σταμάτησε ακόμα. Φαίνεται, τό έχουν στο αίμα τους οι Κρητικοί να φέρνουν, όπου σταθούνε, πόλεμο. Οι πιο άφοσιωμένοι θαυμαστές κι οι πιο άμείλικτοι επικριτές διεκδικούν για λογαριασμό τους τόν αληθινό Καζαντζάκη. Κι όποιος τούς παρακολουθεί παλαντζάει ανάμεσα στις πιο άπίθανες ακρότητες. Ο Καζαντζάκης είναι μεγαλοφυΐα, και μετριότητα που έντυπωσιάζει με τόν ριζοσπαστισμό τής. Είναι πνευματικός αγωνιστής με σπάνια μεταφυσική αίσθηση, και άντερος περιφρονητής κάθε Ιεροϋ και δαιου. Είναι εδαισίθητος φορέας τής ανθρώπινης ύπαρξης, και άρωστημένος σεξομανής.

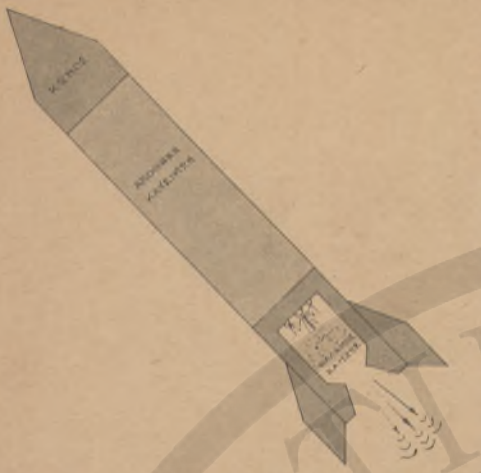
Πού βρίσκεται ή αλήθεια; Άπάντηση φορμαρισμένη κι έτοιμη δεν έχω. Όμως και ή σιωπή δεν είναι ό καλύτερος δρόμος μπροστά σε μία τέτοια παρουσία που — θετικά ή άρνητικά — επηρεάζει και θα επηρεάζη για καιρό τήν πνευματική ζωή τοϋ τόπου μας. Αν μάλιστα σκεφτής ότι ο Καζαντζάκης διαβάζεται σήμερα άπληστα από χιλιάδες νέα παιδιά που παραδίδονται στην ατμόσφαιρά του χωρίς καμμία κριτική διάθεση, θα συμφωνήσης, φίλε μου κύριε Δ., πως πρέπει να προχωρήσομε στο τόλμημα. Να ζητήσομε μερικές πρώτες θέσεις, βοηθητικές στην προσωπική απ' τόν καθένα άνίχνευση τής περιοχής τοϋ Καζαντζάκη.

Τό πρόβλημα «Καζαντζάκης» δυσκολεύεται πολύ από τις ακρότητες τών μελετητών του. Είναι δύσκολο να βρεθ ή αλήθεια, όταν οι θαυμαστές είναι μόνο θαυμαστές και οι επικριτές μόνο επικριτές. Η αλήθεια είναι προνόμιο

ΒΛΗΜΑ "ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ" ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ "ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ" ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ "ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ" ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ "ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ"

ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

Αυτές τις μέρες συμπληρώθηκαν 4 χρόνια από την ημέρα που ο άνθρωπος κατώρθωσε να εκτοξεύσει τον πρώτο τεχνητό δορυφόρο.

Το χάσμα που τον χώριζε από το διάστημα είχε πια γεφυρωθεί. Η έλκτική δύναμη της Γης είχε υπερικηθεί. Και πριν συμπληρωθούν αυτά τα 4 χρόνια, νέο κατώρθωμα της τεχνικής ήρθε να προστεθεί στο πρώτο. Ο άνθρωπος σπάζει τα δεσμά που τον κρατούσαν δεμένο στον πλανήτη του και βρίσκεται στο διάστημα.

Τώρα ετοιμάζεται για ένα καινούργιο άλμα, που θα τον φέρει σ' έναν από τους γειτονικούς πλανήτες. Και δεν θ' άργησει να το επιτύχει, όπως φαίνεται από τις τελευταίες εξελίξεις της τεχνικής των πυραύλων. Μ' αυτές τις εξελίξεις θ' ασχοληθούμε σε τούτο το άρθρο, αφού πρώτα δούμε πώς λειτουργεί ένας πύραυλος.

Η κίνησης του πυραύλου βασίζεται στην αρχή της ισότητας δράσεως και αντιδράσεως. Σύμφωνα μ' αυτή, αν ένα σώμα επιδράσει σ' ένα άλλο με μία δύναμη, και το δεύτερο θα επιδράσει στο πρώτο με μία δύναμη, ίση και αντίθετη. Κλασσικό είναι το παράδειγμα του όπλου, το οποίο υποχωρεί προς τα πίσω όταν η σφαίρα φεύγει προς τα εμπρός, γιατί υφίσταται την ίση και αντίθετη δύναμη.

Αυτός ο τρόπος προώθησης έχει το μεγάλο πλεονέκτημα ότι δεν εξαρτάται από την ύπαρξη ατμοσφαιρικού αέρος. Έτσι, κι όταν ακόμα βρεθεί ο πύραυλος έξω από την ατμόσφαιρα, μπορεί να επιταχύνεται ή να αλλάξει διεύθυνση.

Όλοι σχεδόν οι πύραυλοι που έχουν κατασκευασθεί μέχρι στιγμής επιτυγχάνουν την προώθησή τους εκσφενδονίζοντας προς τα πίσω αέρια που παράγονται από χημικές αντιδράσεις. Γι' αυτό λέγονται και χημικοί πύραυλοι. Αυτοί αποτελούνται από τρία μέρη. Το πρώτο μέρος είναι ο κώνος, μέσα στον οποίο βρίσκονται τα έπιστημονικά όργανα, ο άστροναύτης και ό,τιδήποτε άλλο θέλουμε να μεταφέρουμε.

Το δεύτερο είναι το κυρίως σώμα του πυραύλου, μέσα στο οποίο αποθηκεύεται ή καύσιμος ύλη και η οξειδωτική ουσία, που θα προκαλέσει την αντίδραση. Αυτό το μέρος είναι και το μεγαλύτερο. Τέλος, στο κάτω άκρον βρίσκεται ο θάλαμος καύσεως, μέσα στον οποίο αναμιγνύεται το καύσιμο με το οξειδωτικό και παράγεται το αέριο που θα προωθήσει τον πύραυλο.

Στους χημικούς πυραύλους χρησιμοποιούμε είτε υγρά καύσιμα, όπως είναι η κηρο-

ζίνη και το υδροποιημένο οξυγόνο που χρησιμοποιήθηκε στον δορυφόρο « Vanguard », είτε στερεά, όπως το μίγμα ασφάλτου και υπερχλωρικού καλλίου που χρησιμοποιείται στους πυραύλους των αεροκαφών Jato.

Μεγάλο βήμα στην εξέλιξη των πυραύλων απέτελεσε η κατασκευή του πολυορόφου πυραύλου. Σ' αυτόν ο κάθε όροφος είναι ένας ανεξάρτητος πύραυλος, με δική του αποθήκη καυσίμων και θάλαμο καύσεως. Κατ' αρχήν τίθεται σε λειτουργία ο πρώτος όροφος, ο οποίος, μόλις εξαντληθούν τα καύσιμά του αποκόπτεται από τον πύραυλο, ενώ συγχρόνως τίθεται σε λειτουργία ο δεύτερος όροφος κ.ο.κ. Μ' αυτό τον τρόπο ο πύραυλος γίνεται συνεχώς ελαφρότερος, με αποτέλεσμα να αυξάνη ή επιταχύνει τον.

Τον τελευταίο καιρό κατασκευάστηκε στην Αμερική και ο πρώτος πυρηνικός αντιδραστήρας προορισμένος για την προώθηση πυραύλων. Σ' αυτόν, διοχετεύοντας υπό μεγάλην πίεση αέριο υδρογόνο, μπορούμε μέσα σε κλάσμα του δευτερολέπτου να ανεβάσουμε την θερμοκρασία του κατά χιλιάδες βαθμών.

Εξ άλλου ο διάσημος Γερμανός μηχανικός Eugen Sänger έμελέτησε την δυνατότητα κατασκευής ενός πυραύλου προωθούμενου δι' εκτοξεύσεως δέσμης φωτονίων. Ένας τέτοιος πύραυλος, αν τελικώς κατασκευαστή, θα μπορούσε να αναπτύξει ταχύτητα που θα πλησιάζει την ταχύτητα του φωτός.

Η τεχνική όμως δεν αντιμετώπιζει μοναχά το πρόβλημα της προώθησης των πυραύλων. Παράλληλα προσπαθεί να εκμεταλλευτεί την τεράστια αυτή δύναμη με τον καλύτερο τρόπο. Γι' αυτό το σκοπό συγκροτήθηκε στην Ουάσιγκτων τον περασμένο μήνα το 12ο Διεθνές Αστροναυτικό Συνέδριο. Από τις ενδιαφέρουσες δηλώσεις που έγιναν στο Συνέδριο αυτό ξεχωρίζουμε δύο: Του κ. Χιού Ντράνυτεν, Υποδιευθυντού του Αμερικανικού Οργανισμού Αεροναυτικής και Διαστήματος, ο οποίος έτόνισε ότι η δραστηριότητα των πυραύλων και των τεχνητών δορυφόρων πρέπει να στραφεί εις την έρευνα της ατμοσφαιρας και των μετεωρολογικών φαινομένων, και του κ. Άλαν Ούέμπ, ο οποίος πρότεινε την εκτόξευση πυραύλου προς τον Άρη, για να εξακριβωθεί αν υπάρχει πάνω σ' αυτόν τον πλανήτη ζωή. Όσο κι' αν φαίνεται παράδοξη ή δεύτερη αυτή πρόταση, δεν πρέπει να θεωρηθεί άπραγματοποίητη. Αυτό το τελευταίο μαρτυρούν οι επιτυχείς δοκιμές του πυραύλου « Κρόνος » που έγιναν τις τελευταίες μέρες.

Όταν θα έμπαινε σε λειτουργία ο πρώτος αιθέροδρομος στο Παρίσι, πολλοί Παρισινοί αισθάνονταν μεγάλο φόβο μπροστά στη νέα εφεύρεση. Γιατί η γραμμή του τραίνου περνούσε μέσα από ένα τούννελ. Οι γιατροί είπαν ότι η θερμοκρασία μέσα στο τούννελ θα ήταν τόσο χαμηλή, ώστε όλοι οι ταξιδιώτες θα επέθαιναν πνευμονία από την απότομη αλλαγή της θερμοκρασίας και θα επέθαιναν. Οι μηχανικοί πάλι ισχυρίζονταν, ότι η πίεσις του αέρος μέσα στο τούννελ θα ήταν τόσο μεγάλη, ώστε το τραίνο δεν θα είχε την απαιτούμενη άνθεκτική δύναμη.

Οι άρχες ήθελαν να πείσουν τον λαό, ότι το πράγμα ήταν τελείως ακίνδυνο. Απεφάσισαν, λοιπόν, να κάνει το πρώτο ταξίδι η βασιλική οικογένεια! Ο Λουδοβίκος - Φίλιππος ήταν πρόθυμος. Η Κυβερνήσις, όμως, είχε διαφορετική γνώμη. Δεν μπορούσε να δει κανείς τί θα συνέβαινε! Έτσι ταξίδεψε η βασίλισσα Αμαλία μόναχη.

Πολύς κόσμος μαζεύθηκε για να ιδεί την βασίλισσα να ξεκινά για το τελευταίο της ταξίδι. Όμως, όλα έπηγαν καλά.

Την άλλη ημέρα παρουσιάσθηκαν κι' άλλοι ριψοκινδυνώσι ταξιδιώτες, πρόθυμοι να περάσουν το τούννελ. Και γρήγορα στά Παρισινα σάλονια, όσοι ταξίδευαν με το τραίνο, απέκτησαν τον ζηλευτό τίτλο του ήρωος.

Υπάρχουν ασφαλώς κατορθώματα της συγχρόνου τεχνικής πολύ πιο μεγάλα και εντυπωσιακά από αυτά που περιγράψαμε πιο πάνω. Η κατασκευή όμως των πυραύλων έχει μία ξεχωριστή σημασία, που δεν θα πρέπει, μία και μās δόθηκε η ευκαιρία, να περάσει απαρατήρητη. Η εκτόξευση των πυραύλων δεν είναι απλώς μία κατάκτηση της τεχνικής. Είναι ένα όρσημο. Είναι το όρσημο που χώρισε την ιστορία των ανθρώπων σε δύο περιόδους. Η πρώτη: Ο άνθρωπος στη γη. Η δεύτερη: Ο άνθρωπος στο διάστημα.

Θα νοιώσει άραγε ο άνθρωπος της νέας αυτής περιόδου πιο ελεύθερος και πιο άρτιος από τον άνθρωπο που ήταν δεμένος στη γη;

Μιχάλης Μουτσούλας

